

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

№ 9 (929)

АЎТОРАК, 27 мая 1997 г.

Газета заснавана ў верасні 1969 года

Выходзіць два разы ў месяц

Цана дагаворная

УНІВЕРСІТЭТ НАВЕДАЎ СТАРШЫНЯ АБЛВЫКАНКОМА

19 мая Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф.Скарыны наведаў старшыня аблвыканкома М.Р.Вайцянкаў. Спачатку ён пабываў на фізічным факультэце. Тут кіраўнік вобласці быў усебакова азнаёмлены з навуковымі даследаваннямі і практычным прымяненнем атрыманых напрацовак у прамысловасці, медыцыне і іншых галінах народнай гаспадаркі навукова-даследчай лабараторыі лазернай тэхналогіі і праблемнай НДЛ перспектывных матэрыялаў.

Затым М.Р.Вайцянкаў быў сустрэты ў Франка-беларускім інстытуце кіравання, дзе быў прайнфармаваны аб першых выніках дзейнасці гэтай унікальнай вышэйшай навучальнай установы.

У галоўным корпусе ўніверсітэта госць наведаў музей Ф.Скарыны і выстаўку карцін "Палескія пейзажы" самадзейнага мастака з Рэчыцкага раёна Леаніда Кузько.

Працяглая размова з М.Р.Вайцянкавым адбылася ў рэктараце. Ён быў прайнфармаваны аб дасягненнях ўніверсітэта ў вучэбнай і навуковай рабоце, перспектывах далейшага развіцця вядучай вышэйшай навучальнай установы Беларускага Палес-

На здымку: у навукова-даследчай лабараторыі лазернай тэхналогіі. Другі злева М.Р.Вайцянкаў. Тлумачэнні дае рэктар прафесар Л.А.Шамяткаў. Фота У.ЧЫСЦІКА.

ся і яе цяжкасцях ва ўмовах крайне абмежаванага фінансавання.

М.Р.Вайцянкаў быў азнаёмлены з рэгіянальнай праграмай "Вучоныя ГДУ -- Гомельшчыне" па ліквідацыі наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС, якая прадугледжвае эканамічныя, біялагічныя, геалагічныя і шырокі спектр іншых навуковых даследаванняў. З боку кіраўніка вобласці гэтая праграма знайшла адабрэнне і падтрымку, як і прынята да

ўвагі прапанаваная рэктарам ўніверсітэта членам-карэспандэнтам АН Беларусі Л.А.Шамяткавым канцэпцыя няспынная адукацыі "Школа -- ВДУ" шляхам стварэння пры ГДУ ліцэяў і каледжаў.

На сустрэчы з М.Р.Вайцянкавым былі абмеркаваны таксама некаторыя іншыя пытанні, вырашэнне якіх дазволіць ўніверсітэту і надалей заставацца флагманам вышэйшай школы свайго рэгіёна.

Б.ВАЛОДЗІН.

29-га мая -- СКАРЫНАЎСКІЯ ЧЫТАННІ

На гэтым тыдні ў чацвер у аўд. 4-2 галоўнага корпуса ў 14 гадзін пачнецца чарговае пасяджэнне Савета ўніверсітэта. Парадам яго дня першымі прадугледжаны штогадовыя навуковыя Скарынаўскія чытанні. Пасля выступлення іх лаўрэатаў ім будуць уручаны адпаведныя ўзнагароды.

МОЛАДЗЬ АБ'ЯДНАЛАСЯ

На мінулым тыдні ў сталіцы нашай краіны -- Мінску адбыўся Устаноўчы з'езд Беларускага Патрыятычнага Саюза Моладзі. На яго з'ехаліся звыш тысячы дэлегатаў, сярод якіх было трое студэнтаў нашага ўніверсітэта: А.Гарбачоў і А.Курдзесаў з гісторыка-юрыдычнага факультэта і К.Кекіш з эканомфака.

У рабоце з'езда прынялі ўдзел Прэзідэнт А.Р.Лука-

шэнка, які выступіў з прамовай, і іншыя кіраўнікі рэспублікі.

Пасля разгляду вынесена на з'езд пытаньняў і прыняцця адпаведных дакументаў адбылося выбранне кіруючых органаў новай моладзёўняй арганізацыі.

(Больш падрабязна пра Устаноўчы з'езд Беларускага Патрыятычнага Саюза Моладзі чытайце ў наступным нумары нашай газеты).

ПРЭЗІДЭНТ УЗНАЧАЛІЎ НАЦЫЯНАЛЬНЫ АЛІМПІЙСКІ КАМІТЭТ

У сярэдзіне мая ў сталіцы нашай рэспублікі г.Мінску адбыўся чарговы сход Нацыянальнага алімпійскага камітэта Беларусі. На парадку дня сходу разглядаліся наступныя пытанні: справаздача выканкома Нацыянальнага алімпійскага камітэта за 1991-1997 гг. (з дня яго арганізацыі), выбары новага кіраўніцтва НАК -- прэзідэнта, віцэ-прэзідэнтаў, членаў выканкома.

Ва ўрачыстай абстаноўцы пасля справаздачы першага віцэ-прэзідэнта Нацыянальнага алімпійскага камітэта трохразовага алімпійскага чэмпіёна Аляксандра Мядзведзя, выступленняў членаў НАК пераважнай колькасцю галасоў прэзідэнтам Нацыянальнага алімпійскага камітэта быў абраны Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.Р.Лукашэнка.

Сход НАК працягваўся ў рэзідэнцыі А.Р.Лукашэнкі, дзе адбыліся давыбары трох віцэ-прэзідэнтаў Нацыянальнага алімпійскага камітэта. Імі сталі А.В.Мядзведзь, рэктар Акадэміі фізічнага выхавання і спорту А.І.Бондар, начальнік Магілёўскага ўпраўлення фізічнай культуры, спорту і турызму М.К.Ананьеў. У састаў выканкома ўвайшлі 18 чалавек.

В.КАЛЯДА, загадчык кафедры фізвыхавання, член Нацыянальнага алімпійскага камітэта Рэспублікі Беларусь, удзельнік сходу.

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта, дэканат фізічнага факультэта, кафедра оптыкі гораха віншуюць загадчыка лабараторыямі названай кафедры АЛЯШКЕВІЧА Мікалая Аляксандравіча з нагоды зацвярджэння яго БелВАКом у вучонай ступені кандыдата фізіка-матэматычных навук.

ЭКОНОМИЧЕСКИМ ПРОБЛЕМАМ РЕГИОНА -- ВНИМАНИЕ УЧЕНЫХ

3 выставочной залы

ВОБРАЗЫ, МАЛЯ СЭРЦУ

На межкафедральном методическом семинаре экономического факультета "Рынок и экономика" в дискуссии по актуальным вопросам экономического развития Гомельского региона принял участие заместитель председателя комитета по экономике и рыночным отношениям Гомельского облисполкома Виктор Иванович Ходько.

Преподавателям и студентам, участвовавшим в работе семинара, было интересно узнать о степени продвижения нашей области по пути рыночных преобразований и тех проблемах, которые еще предстоит решать.

В.И.Ходько отметил, что в центре внимания облисполкома -- задача экономической стабилизации и повышения уровня управляемости в области. На это направлены усилия 20 структур, отделов, комитетов -- по экономике, здравоохранению, образованию и др. Облисполкомом были проявлены инициативы по льготированию платежей в бюджет "Гомсельмаша" с целью преодоления им тяжелого финансово-экономического положения, по вводу в действие линии полированного стекла на АО "Гомельстекло" (таких производств -- единицы в мире), по "Кораллу" и инвестициям американской компании "Вестрей".

Облисполком придает большое значение отработке систем воздействия на ход экономических реформ: возобновлено социально-экономическое прогнозирование, контролируются показатели социально-экономического развития по 60 крупным предприятиям области, в районах области 280 предприятий защищали свои проекты развития.

За 4 последние года в области удалось приостановить спад производства. В бюджет области 340 предприятий дают доход примерно на 80%. На 50% уменьшилось число отстающих предприятий, меньше стало городов с отстающими предприятиями. Есть положительные сдвиги в торговле, общественном питании и других отраслях.

Все это имело прежде всего морально-психологическое значение для понимания того, что можно сделать сдвиг, преодолеть негативные тенденции. Но говорить о коренных сдвигах и эффективности, по мнению В.И.Ходько, еще рано.

В области остаются экономические проблемы, которые еще предстоит решать. Однако решение этих проблем осложняется тем, что устарели основные фонды предприятий, тех-

нологии, недостаточно инвестиционных ресурсов, не снижается удельный вес издержек в ценах на продукцию, не создаются предпосылки для модернизации.

Среди ключевых экономических проблем в Гомельской области выделяется необходимость сокращения числа убыточных предприятий. Если в области примерно 30 тысяч субъектов хозяйствования, то пятая часть предприятий -- убыточная. По-прежнему продолжается работа с банками "Сож", "Магнатбанк", "Дукат", оказавшимися в тяжелом финансовом положении.

Серьезную проблему создает неудовлетворительное финансовое положение предприятий. За рубежом есть специальные методики и компьютерные программы оценки финансового состояния фирм.

В.И.Ходько предложил ученым университета принять участие в разработке критериев оценки (мониторинг) финансовой деятельности предприятий, чтобы прогнозировать, предвидеть их будущее, не доводя ситуацию до банкротства.

Много проблем возникает с приватизацией собственности. На начало 1997 г. приватизировано 140 предприятий, особенно по объектам коммунальной собственности. Но государство должно иметь институт менеджеров, профессионально решающих проблемы приватизации собственности.

Как и в целом по республике, для Гомельской области острой проблемой является увеличение экспортного потенциала. Пока не найдены действенные рычаги для управления этими процессами. С одной стороны, в рыночных условиях, этого, возможно, и не надо делать. Но, с другой стороны, можно бесконтрольно вывезти из области все. В 1996 году по торговле с зарубежьем в области было положительное сальдо, в первые месяцы 1997 г. -- отрицательное сальдо. Предстоит дальнейшая работа по анализу ситуации с экспортом, уточнению статистики экспортных операций, лицензированию и тарификации пошлин, сертификации продукции с учетом международных стандартов ИСО серии 9000. Здесь широкое поле деятельности как экономистам, так и метрологам нашего университета.

В области незначителен объем инвестиций, которые, как известно, направляются на обновление и расширение воспроизводства экономики и придают импульсы и динамику всей социально-экономической жизни

региона. Удельный вес участия в производстве местных бюджетов всего лишь 6%. Местный потенциал инвестиций не задействован, что остается как практической, так и научной проблемой.

Поиск механизмов активизации инвестиционной деятельности может стать предметом серьезных научных исследований. Далеко не ясна судьба тех приватизационных чеков, которые выданы людям и лежат без движения в "режиме ожидания".

Большой проблемой в области является преодоление затратного механизма. Цены не могут расти до бесконечности. Высокий удельный вес энергоносителей в себестоимости продукции не снижается. Надо учиться работать с малой прибылью.

Закон о защите внутреннего рынка, отечественного товаропроизводителя имеет свои плюсы и минусы. Возникает вопрос: кого защищать? Должен быть дифференцированный подход. Защищать нужно того, кто способен обеспечить эффективное производство и имеет перспективу в рыночных условиях, производя добротные товары и услуги.

Фактором экономического роста в области должно стать предпринимательство в разнообразных формах, хотя к нему мы наблюдаем разное отношение людей -- от очень оптимистических до резко негативных оценок. В областном бюджете на 1997 год предусмотрено 11,7 млрд. рублей на поддержку предпринимательства, особенно малого бизнеса, на беспроцентные ссуды. Но есть определенные трудности даже с освоением этих средств. Предстоит еще формировать социально-экономическую среду и инфраструктуру социально ориентированной рыночной экономики, которая могла бы эффективно распорядиться этими средствами.

Вся эта информация, прозвучавшая на методологическом семинаре, вызвала живой интерес у преподавателей экономического факультета, обнаружились точки возможных контактов ученых университета и экономических структур управления Гомельской области для решения актуальных социально-экономических проблем, а студенты, участвовавшие в работе семинара, судя по их живой реакции и вопросам, увидели, возможно, свою роль и место приложения сил в реальном производстве.

Н.ГЕРАСИМЧИК,
зав.кафедрой экономических теорий, руководитель семинара.

Год назад у наших университетов адбылася знамянальная падзея: у фае галоўнага корпуса была адкрыта выставачная зала. За гэты параўнальна невялікі адрэзак часу яна стала шырока вядомай не толькі студэнтам, выкладчыкам і супрацоўнікам ГДУ, але і грамадскасці горада і вобласці. Тут прадстаўляюць свае лепшыя работы творчыя людзі, якія дораць нам радасць сустрэчы з мастацтвам, з прыгажосцю.

Чарговую выстаўку карцін, якая адкрылася тут нядаўна, можна лічыць асаблівай, юбілейнай, бо яна завяршае сабой серыю творчых экспазіцый сёлета нягана навучальнага года.

Из детского творчества

Эта рубрика в нашей газете не новая. Ее мы открыли в этом году для публикаций школьников, чьи родители работают в нашем университете. Юные дарования пробуют свои силы в литературном творчестве и то, что у них получается, на наш взгляд, достаточно хорошо, мы предлагаем и вниманию наших читателей.

К вечеру море взволновалось.

Александра пришла на пристань и остановилась, зачарованная морем. Оно вдруг показалось ей огромным ревущим океаном. Большие волны накатывались на берег, с шумом и нехотя уползали обратно, в морскую бездну. Пасмурное небо давило на море, а то старалось высвободиться от этих объятий и

Аўтар работ -- самадзейны мастак з Рэчыцкага раёна Леанід Паўлавіч Кузько. Яго 28 карцін (у асноўным -- гэта пейзажы) -- своеасаблівае прызнанне ў любові да роднага палескага краю, да яго працавітых людзей.

Глядзіш на палотны мастака і нібыта адпачываеш душой і сэрцам ад убачанай на іх прыгажосці роднай прыроды ва ўсе поры года. З дапамогай фарбаў аўтар дакладна перадаў яе някідку прывабнасць.

Рэчыцкія мясціны, дзе жыў Л.П.Кузько, абходжаць ім уздоўж і ўпоперак, ён ведае тут кожны куточак, які, на яго думку, варта таго, каб ім палюбаваліся на палатне і астатнія.

-- Толькі праз 30 гадоў я вярнуўся да свайго

любімага захаплення, -- прызнаўся Леанід Паўлавіч. -- Маляваў з самага дзяцінства, а выбраў зусім іншую дарогу ў сваім жыцці -- стаў пасля заканчэння Беларускага дзяржаўнага інстытута фізічнай культуры трэнерам у дзіцячай спартыўнай школе. Але пасля наведвання Трэцякоўскай галерэі нібыта нейкі штуршок у душы адчуў -- трэба маляваць... А тут якраз у школе мяне папрасілі аформіць музей. З гэтага і пайшло...

І вось вынік: цяпер персанальная ўжо выстаўка карцін, а дагэтуль ён прадстаўляў свае работы разам з іншымі мастакамі ў зборных экспазіцыях.

Не маляваць цяпер Л.П.Кузько ўжо не можа.

Хочь і не кожны раз, калі прыходзіць натхненне, ёсць яму, вясковаму жыхару, час для гэтага -- і на сенажці трэба ўправіцца, і па хатняй гаспадарцы. Але выкрывае ён гадзіну-другую на свой любімы занятак -- жываліс. А што з любоўю пішацца яму, бачна па яго работах. У іх укладзена душа аўтара. Па словах прафесійных гомельскіх мастакоў, якія прысутнічалі на адкрыцці выстаўкі, Леанід Паўлавіч не перастае ў жыцці здаіўляцца, і гэта як рухавік яго натхнення, творчасці. Таму і задум у яго яшчэ надалей шмат.

Прайдзіцеся па выставачнай зале і спыніцеся каля кожнай карціны Л.П.Кузько. Упэўнена, як і я, не пашкадуеце!

Т.ДУБЯК.

ОЖИДАНИЕ

все сильнее накатывалось на берег.

Друг Александры -- Николай, должен был приплыть сегодня вечером на небольшом корабле. Александра не могла найти себе места ни дома, ни на улице, беспокоясь за него. Ей было страшно. Иногда Александра вздрагивала от мысли, что она одна навсегда осталась на холодном берегу. Она не плакала, но крупные соленые капли медленно стекали с ее щек.

Всю жизнь прожив возле моря, девушка никогда не

боялась его, смело уплывала в шторм далеко от берега. Но сегодня она боялась его всем сердцем, а уйти не могла. Ей казалось, что серое море наползает на город и скоро его поглотит.

Море бушевало. Каждая волна несла в себе огромную силу. В воздухе стоял невыносимый гул. Пронзительно кричали чайки.

Александра не выдержала и, закрыв лицо руками, заплакала. Тут в ее голове мелькнула мысль: "Броситься в бурлящую массу воды", но ноги ее не слушались. Александра медленно опустилась на песок. Он был холодным и твердым, не таким как в теплые, солнечные дни.

В голове Александры все перемешалось: крики чаек, шум волн, предчувствие гибели друга. Море тянуло ее к себе, какая-то магическая

сила бесновалась в море и притягивала все живое. Нет, она не поддается тому гипнотическому зову, нет, никогда. Она расслабилась и сильнее заплакала. Девушка хотела слезами снять с себя нечеловеческое напряжение души. Ей это удалось. Александра задумалась: думала о море -- ласковом и теплом. После пережитого оно показалось прекрасным.

Море успокаивалось. Чайки с опаской садились на утихающие волны. Вдруг небо освободило заходящее солнце, и все вокруг озарилось нежно-розовым светом. Стало тихо, легкий ветерок нежно ласкал лицо и руки Александры. Она забылась...

Володя КОНЦЕВОЙ,
ученик 7 "Б" класса
СШ №51.

Рисунок автора.

АБ СУСТРЭЧЫ З ПІСЬМЕННІКАМ

... Да сягнуўшы паўналецця, юнакі-крывічы здавалі своеасаблівыя іспыты на мужчынскую сталасць. Яны павінны былі пераплысці хуткую і глыбокую раку, упаляваць тура, распаліць у дождж вогнішча, а яшчэ -- абавязкова расказаць супляменнікам пра сваіх продкаў да пятага калена. Той, хто не ведаў гэтага, не меў права звацца мужчынам. Такому чалавеку не давяралі, яго выганялі з паселішча, бо лічылася, што бясмятны лёгка зробіцца здраднікам. І далёкія продкі беларусаў шчыра верылі, што духоўная энергія папярэдніх пакаленняў не губляецца бясследна; як гаючая крыніца, яна жыўці народ, спрыяе яму ў цяжкіх абставінах. Але не кожнаму дапамогуць душы продкаў, а толькі таму, хто памятае...

ПАМ'ЯТАЦЬ. ПРОСТА ПОМНІЦЬ...

Вось чаму, напэўна, мы адчуваем незвычайнае ўзрушэнне на даўніх могілках, у старажытных збудаваннях, на месцы слаўных падзей мінуўшчыны. І менавіта ў такія хвіліны чалавек як ніколі востра адчувае сваю далучанасць да гісторыі, непарыўнасць сувязі з продкамі -- і да яго вяртаецца памяць...

...Памятаць, проста помніць... Пра тое, хто ты і дзе нарадзіўся, кім былі твае бацькі, дзяды, прадзеда. Помніць тую вёску ці горад, дзе ўпершыню пачуў ласкавую песню маці, родную мову, дзе быў закаханы. Гэта ўсё так звычайна і зразумела, але зусім не лёгка...

З ЛЮБОЮ ДА БЕЛАРУСІ

Я вучуся ў Беларусі, у горадзе Гомелі. Я прыехаў сюды з Кітая. Тут я вивучаю рускую мову і літаратуру нас, кітайскіх студэнтаў, цікавіць многае: гісторыя і культура вашай краіны. Мы ездзілі ў горад Мінск. Ён вельмі прыгожы, асабліва вясной і летам. Ва ўніверсітэце я вивучаю таксама і беларускую мову. На філалагічным факультэце праводзіцца шмат мерапрыемстваў, на якія запрашаюць і нас. Мы з задавальненнем глядзелі беларускае вяселле. Нам вельмі падабаецца горад Гомель і Беларусь.

СЮЙ ЛІ,
студэнтка II курса філалагічнага факультэта.

да Зміцера Бартосіка. Уладзімір Арлоў -- неардынарная творчая асоба, вельмі незвычайны чалавек, таму і размова адбылася даволі цікавая. Спачатку Уладзімір Аляксеевіч з любоўю і замілаваннем расказаў нам крыху пра сваё дзяцінства, якое прайшло на маляўнічым беразе Палаты. Менавіта там, у Полацку, ля сцен Святога Сафійскага сабора з'явілася ў яго жаданне праўдзіва напісаць пра слаўных сыноў і дачок Беларусі, пра тыя падзеі, што адбываліся ў стагоддзях на яго роднай Полаччыне; яшчэ тады адчуў ён сябе пераемнікам вялікай гісторыі вялікага народа. Жаданне ведаць і пісаць праўду пра свой край потым і прывядзе будучага прэзаіка на гістарычны факультэт БДУ імя Леніна. Дарэчы, па просьбе нашых студэнтаў Уладзімір Аляксеевіч расказаў найбольш цікавыя выпадкі, што здараліся з ім падчас яго вучобы. Шмат гаварыў выдатны майстар слова і пра тое, як пішуцца творы, як прыходзіць натхненне, як з'яўляюцца першыя словы на паперы.

Той, хто ведаў Арлова толькі як выдатнага прэзаіка, аўтара шматлікіх таленавітых прац на гістарычную тэматыку, быў сапраўднаму здзіўлены, пачуўшы ягоныя вершы, якія ўразілі сваёй глыбінёй, філасофскай накіраванасцю, глабальнасцю і шматпланавасцю праблематыкі.

Увогуле, усе творы гэтага цікавага таленавітага чалавека прасякнуты шчырай, сапраўднай любоўю да гісторыі свайго народа, яго мінуўшчыны, якая адразу перадаецца чытачу, захапляе ягонае ўяўленне. Героі Уладзіміра Арлова не толькі распавядаюць нам пра слаўныя падзеі сёвай даўніны, прымушаюць зноў і зноў вяртацца да даўно вырашаных гісторыяй задач, але і вучаць паважаць мінулае, ганарыцца сваім народам, выходзяць нацыянальную самасвядомасць.

Напэўна, таму нехта з прысутных у сваёй запісцы параўнаў Уладзіміра Арлова з прыгожым і жыццяздольным волатам-дубам, які глыбока сваімі каранямі пранікае ў глебу: "Вы падобны на вялікае магутнае дрэва, якое, нягледзячы ні на якія змяненні, зрухі ў навакольным асяроддзі, усё так жа трывала і моцна трымаецца за родную зямлю. Усе астатнія -- так, былінкі, якія зносіць нават вецер, а Вы надоўга, назаўсёды..."

І сапраўды, імя Уладзіміра Арлова навечно захавецца ў нашай літаратуры, бо толькі руплівая праца такіх людзей здольная сцерці пыл і бруд і аднавіць старажытныя надпісы на палімпсесце...

Можа, дзякуючы яму, адродзіцца калі-небудзь на нашых землях даўні звычай продкаў, і кожны дарослы беларус з любоўю і годнасцю за свой народ будзе распавядаць маленькім дзецям гісторыю роду сваіх прарочаў да пятага калена...

Святлана КАГАН, студэнтка групы БА-13 філалагічнага факультэта.

У ГОНАР ВЯДОМАГА ВУЧОНАГА-ЗЕМЛЯКА

Навуковыя чытанні, прысвечаныя нашаму вядомаму земляку С.М.Некрасэвічу, прайшлі на філалагічным факультэце. Трэба адзначыць, што яны праводзяцца ўжо ў трэці раз. Уступным словам чытанні адкрыў прарэктар па вучэбнай і выхаваўчай рабоце М.М.Воінаў. На пленарным пасяджэнні выступілі: дырэктар Інстытута мовазнаўства імя Я.Коласа АН Беларусі акадэмік А.І.Падлужны, прафесар кафедры беларускай мовы У.В.Анічэнка. Затым працавалі дзве секцыі: мовазнаўчая і літаратурна-разнаўчая. У іх рабоце прынялі актыўны ўдзел маладыя выкладчыкі, аспіранты, лепшыя студэнты факультэта. Свае выступленні яны прысвяцілі не толькі навуковай спадчыне Сцяпана Міхайлавіча, але і актуальным пытанням развіцця мовазнаўства і літаратурназнаўства на сучасным этапе.

Л.КУЗЬМІЧ, намеснік дэкана філалагічнага факультэта па выхаваўчай рабоце.

ДЛЯ ЎДАСКАНАЛЕННЯ ПАДРЫХТОЎКІ МАЛАДЫХ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ

Праблеме арганізацыі вучэбна-выхаваўчай і навукова-метадычнай работы, абагульнення перадавога педагагічнага вопыту была прысвечана навукова-метадычная канферэнцыя, якая адбылася ў нашым універсітэце.

Аб яе важнасці ў сваім уступным слове скажаў першы прарэктар, прафесар М.В.Селькін.

З дакладам аб характары дзейнасці ў сферы адукацыі і магчымасці яе рэалізацыі выступіў кандыдат эканамічных навук дацэнт кафедры эканамічных тэорый Б.У.Сарвіраў.

Спроба гістарычнага пошуку

("Голем -- першы робат у гісторыі чалавецтва").

Згодна з існуючым паданнем у пачатку XVII ст. у горадзе Празе рабін Іегуда Лейбл бен Бецалель стварыў з цэгля чалавекападобную істоту, а потым даў ёй жыццё, уклаўшы ў рот свайго стварэння металічную пласцінку з магічным закляццем -- "шэм". Так з'явіўся Голем.

Ён рабіў усю хатнюю работу: насіў ваду, калоў дровы, мыў падлогу, прыслужваў і г.д. І толькі раз у тыдзень -- у пятніцу надвячоркам -- рабін выцягваў "шэм", каб Голем не паганіў працай суботу, святочны дзень іудаістаў.

Але аднойчы гаспадар чамусьці не зрабіў гэтага -- і Голем узбунтаваўся. Ён разбурыў усё ў хаце, на двары забіў сабаку і паадрываў галовы ў курэй. Цяжкая пачвара ўжо пачала карчаваць дрэвы, калі бен Бецалель прыйшоў з сінагогі і ўтаймаваў сваё стварэнне, выняўшы "шэм". Цела Голема закінулі на гарышча, дзе яно з цягам часу рассыпалася ў пыл.

Гэта гісторыя мела шмат інтэрпрэтацый у літаратуры і вусных пачутках. Фантасты меркавалі, што гэта сапраўды быў першы робат. Але трэба зазначыць досыць нізкі ўзровень тэхналогій таго часу: у прыватнасці, электрычнасць была мала каму вядома, здабывалі яе зрэдку і кандэнсавалі ў так званых "лейдэнскіх слоіках" у невялікай колькасці дзеля навуковых эксперыментаў

КАНЦЭРТ ЎСХВАЛЯВАЎ І СПАДАБАЎСЯ

...Цудоўны голас спявачкі і супрацоўнікі з задавальненнем правялі гадзіну свайго вольнага часу, слухаючы выдатнага майстра вакала. У выкананні Галіны Паўлянок прагучалі класічныя творы рускіх кампазітараў Чайкоўскага, Глінкі, Даргамыжскага, замежная вакальная музыка -- арый з опер.

Гэта была першая сустрэча спявачкі з аматарамі класічнага мастацтва ў ГДУ. Але, канешне ж, не апошняя. Яе будучы запрашаць сюды яшчэ не раз.

Многія студэнты, выкладчыкі

ГОЛЕМ

-- але для рухання нечага гэта было яшчэ не прыдатным. Цікавай была версія аб іншпланетным паходжанні Голема. Але ці варта было нейкаму касмічнаму розуму дасылаць на Зямлю штучную хатнюю гаспадыню? Да таго ж вядома, што пражскі рабін зрабіў штучную істоту, а не атрымаў ад некага.

Артадоксы вызначылі, што гэта звычайны чуд, які не патрабуе аніякіх мудрагелістых доказаў. Дык хіба чуд можна закінуць на гарышча і ўвогуле забыцца на яго?

Літаратары адзначылі, што гэта звычайная легенда па біблейскіх матывах ажыўлення цэгля Словам. Такім чынам, народная думка імкнулася ўзнесціся над абмежаванай прастораю пражскага гета, бо людзі прагнулі чуда. Ці не надта проста?

Гісторыкі сцвярджаюць, што чараўнікі Сірыі і Палесціны называлі словам "голем" муміфікаваныя дзіцячыя галовы. У асаблівыя дні месяцавага календара такія голем ставіўся на ахалак чараўных траў, да языка мёртвай галавы прымацоўвалася залатая пласцінка з магічнымі знакамі -- і праз гэткага медыума чараўнік распытваў багоў ці дэманаў пра будучае і таямніцы быцця. Але менавіта ў бен Бецалея было нешта іншае.

Калі прыпомніць, што ў гэты час Прага была вядомым цэнтрам вытворчасці гадзіннікаў, з'яўляецца больш рацыя-

нальная версія. Магчыма, вялікі механік і алхімік бен Бецалель зрабіў нешта накшталт лялькі, якая рухалася ад спружыны пасля заводу асаблівым ключом. Пры правядзенні алхімічных доследаў трэба раздзімаць невялікія мяхі, каб падтрымліваць адпаведны агонь пад тыглем ці нейкай колбаю. Вялікіх намаганняў тут не патрабуецца, але майстра не можа займацца гэтым уласнаручна. Таму, каб не наймаць памочнікаў, якія ненадзейна трымаюць сакрэты, рабін зрабіў механічнага "супрацоўніка". На карысць гэтай версіі сведчыць тое, што стагоддзем пазней цацкі-аўтаматы, скаінструяваныя майстрамі гадзінных спраў, выконвалі не толькі простыя рухі, але і "гралі" на музычных інструментах і г.д.

Такім чынам, Голем хутэй за ўсё быў механічнай цацкай з абмежаваным комплексам рухаў. Астатняе сачынілі відавочцы і асабліва местачковыя аматары разводзіць плёткі. Вядома ж, што хуткасць распаўсюджвання плётак у наш час дасягае 1000 міль у суткі. Тады гэта было значна павольней, аднак за прайшоўшыя стагоддзі атрымаўся незвычайны эффект. І нават неверагодны, таму што з пункту гледжання сучасных гісторыкаў паданне пра Голема ўвогуле не мае пад сабой аніякай базы, акрамя позняй легенды пра выпадкі нібыта з жыцця слаўтага талмудыста бен Бецалея, якога народныя казачнікі пераўтварылі ў чараўніка.

Пошук рабіў ст.выкладчык кафедры ўсвагульняй гісторыі Я.БРОЎКІН.

ГОСЦЕМ БЫЎ АМЕРЫКАНСКІ ЮРЫСТ

На базе гісторыка-юрыдычнага факультэта і пры садзейнічанні Гомельскага аддзялення Беларускай Асацыяцыі студэнтаў права прайшла чарговая канферэнцыя. Яе вёў дэкан факультэта М.І.Старавойтаў.

На гэты раз госцем будучых юрыстаў стаў Сцівен Лабенскі -- прадстаўнік Амерыканскай Асацыяцыі юрыстаў, які прачытаў лекцыю аб адносінах да правоў чалавека ў крымінальным працэсе ў ЗША. Пасля яго расказа аб тым, як абстаяць справы ў Амерыцы з правамі чалавека, крымінальным працэсам, удзельнікі канферэнцыі змаглі параўнаць становішча правоў чалавека ў нашай краіне, ацаніць станючыя і адмоўныя бакі тых ці іншых норм права.

Сцівен Лабенскі адказаў на шматлікія пытанні аўдыторыі і паабяцаў прыязджаць у Гомель яшчэ не раз.

А.КАДОЛ,
студэнтка IV курса гісторыка-юрыдычнага факультэта.

Степан СКОРИНА,
студент II курса
экономического факультета.

*Кто видел небо голубое
И ветер чувствовал в груди,
Пусть не всегда, пусть лишь порою
Мечтал о землях и пути,
Кто видел солнце на закате,
Лучом зажженный темный лес
И поле в ветреных объятьях,
И как в ночи танцует бес --
Тот без сомнения вам скажет,
Что нет прекраснее весны,
Когда цветами мир наряжен,*

КОЛДОВСКАЯ ВЕСНА

*Когда кривые колдуны
Луну встречают молодую,
Когда, слышав голоса,
Надев корону золотую,
Она взойдет на небеса,
Когда так хочется забыться
И в мир отправиться иной,
Где по полям бродить с царицей
Со странным именем -- с Весной.
Окно открою ей навстречу --
Я слышу как идет она.
Так пусть же, пусть меня
излечит
От грусти, пробудит от сна!*

◆
**НЕ СПЯШАЙ-
ЦЕСЯ,
СПЫНИЦЕСЯ,
АЗІРНИЦЕСЯ --
ВЯСНА !**

Фота
У.Чысціка.

ДАЧА

Г.САХАРОВ.

- Ну, как дела со строительством твоей дачи?
- Конь не валялся.
- А сам ты в строительстве разбираешься?
- Ни уха, ни рыла.
- Когда же ты её строить собираешься?
- Когда рак на горе свистнет.
- Может быть, лучше было бы домик снять? Знаешь, есть такие, пустующие?
- Хрен редьки не слаще.
- Ну ничего, вот построишь домик, посадишь деревья, будешь ездить отдыхать.
- За семь вёрст киселя хлебать.
- А потом машину купишь и добираться легко будет.
- Видит око, да зуб неймёт.
- Так чего же ты тогда связался с этим участком?
- Век живи-- век учись, а дураком помрёшь.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат геолога-геаграфічнага факультэта, кафедра геалогіі і разведкі карысных выкапняў выказваюць глыбокае спачуванне старшаму выкладчыку **ФЯДОСЕНКУ** Леаніду Леанідавічу з выпадку напаткаўшага яго гора -- заўчаснай смерці **ЖОНКІ**.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, выкладчыкі і студэнты гісторыка-юрыдычнага факультэта выказваюць глыбокае спачуванне загадчыку кафедры правазнаўства **КЛЮЧНИКАВУ** Юрыю Андрэевічу з выпадку напаткаўшага яго гора -- смерці **СЯСТРЫ**.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, калектыў гісторыка-юрыдычнага факультэта выказваюць глыбокае спачуванне асістэнту кафедры гісторыі Беларусі **САВІНСКАЙ** Марыне Пятроўне і былому начальніку аддзела кадрў **САВІНСКАМУ** Пятру Аляксеевічу з выпадку напаткаўшага іх гора -- смерці **МАЦІ** і **ЖОНКІ**.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, калектыў навукова-даследчага сектара выказваюць глыбокае спачуванне с.н.с., кандыдату фізіка-матэматычных навук **МЫШКАЎЦУ** Віктару Мікалаевічу з выпадку нападкаўшага яго гора -- смерці **МАЦІ**.

ЗАСНАВАЛЬНІК -- Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Ф.Скарыны.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 1-18, тэл. 57-43-21.
Рэгістрацыйны № 263

Спонсар газеты -- прафком студэнтаў.

Газета набрана і звёрстана на настольна-выдавецкім комплексе ІВЦ ГДУ, аддрукавана на фабрыцы "Палесдрук", г.Гомель, вул. Савецкая, 1.

Рэдактар

Ул.П. БАЛОГА

Аб'ём 1 друк. арк.

Тыраж 1.000 экз.

Заказ **184**.

Падпісана да друку 23.05.97.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў, цытат, эканамічных даных, асабістых імён, географічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, каб у матэрыялах не ўтрымлівалася даных, якія не падлягаюць адкрытым публікацыям. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не раздзяляючы пункту гледжання аўтара.